

Siseturg uutes liikmesriikides

Euroopa Parlamendi resolutsioon siseturu kohta uutes liikmesriikides: olukord, võimalused ja õppetunnid (2004/2155(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut;
- võttes arvesse Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemislepingut¹;
- võttes arvesse 13. juuli 2004. aasta *Internal Market Scoreboard* väljaannet nr 13;
- võttes arvesse institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet²;
- võttes arvesse 1 579 siseturu direktiivi, mille ülevõtmise hiliseim kuupäev on mitte hiljem kui 15. november 2004;
- võttes arvesse komisjoni 7. mai 2003. aasta teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele: "Siseturu strateegia – prioriteedid 2003–2006" (KOM(2003)0238);
- võttes arvesse komisjoni 21. jaanuari 2004. aasta teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele: "Raport siseturu strateegia (2003-2006) rakendamise kohta" (KOM(2004)0022);
- võttes arvesse Wim Koki juhitava kõrgetasemelise töörühma novembris 2004 avaldatud raportit "Vastamisi väljakutsega: Lissaboni kasvu- ja tööhõivestrategia";
- võttes arvesse Euroopa Kaubandus- ja Tööstuskodade Liidu (EUROCHAMBERS) ning Sloveenia Ettevõtete ja Teadusuuringute Ühingu (SBRA) avaldatud raportit "CAPE 2004 uuring: ettevõtete valmisolek laienemiseks Kesk-Euroopas";
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45,
- võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A6-0068/2005);
- A. arvestades, et EÜ asutamislepingu artikli 3 lõike 1 punkt c sätestab, et ühenduse tegevus hõlmab siseturu loomist, mida iseloomustab kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumise takistuste kõrvaldamine liikmesriikide vahel;
- B. arvestades, et EÜ asutamislepingu artikli 3 lõike 1 punkt h sätestab, et ühenduse tegevus hõlmab liikmesriikide tegevuse ühtlustamist ühisturu toimimiseks vajalikul määral;

¹ ELT L 236, 23.9.2003, lk 17.

² ELT C 321, 31.12.2003, lk 1.

- C. arvestades, et EÜ asutamislepingu artikkel 10 kutsub liikmesriike võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada nende kohustuste täitmine, mis tulenevad asutamislepingust või ühenduse institutsioonide võetud meetmetest ning sätestab, et nad hoiduvad kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada asutamislepingu eesmärkide saavutamist;
- D. arvestades, et EÜ asutamislepingu artikli 14 lõige 2 sätestab, et siseturg hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine vastavalt asutamislepingu sätetele;
- E. arvestades, et EÜ asutamislepingu artikli 18 lõige 1 sätestab, et igal liidu kodanikul on teatavatel tingimustel õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil;
- F. arvestades, et EÜ asutamislepingu artiklid 23 ja 24 näevad ette kaupade vaba liikumist ühenduse piires;
- G. arvestades, et EÜ asutamislepingu kolmanda osa III jaotis näeb ette isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumist ühenduse piires;
- H. arvestades, et Euroopa Ühenduse rajatud siseturg on vaieldamatult osutunud majanduslikult edukaks ning olnud edasiviivaks jõuks majandusliku ühtekuuluvuse edendamisel ja piirkondlike erinevuste jätkuval kõrvaldamisel;
- I. arvestades, et siseturu rajamine jõuab tõeliselt lõpule alles siis, kui kõik liikmesriigid võtavad üle ja jõustavad siseturu direktiivid;
- J. arvestades, et nende direktiivide ülevõtmata jätmine, mitterakendamine ja mittejõustamine põhjustab siseturu killustumist, tõkestab Euroopa majanduse edasise kasvu ja suurendab piirkondlikke erinevusi;
- K. arvestades, et hiline või ebaõige ülevõtmine ei võimalda ettevõtetel ega tarbijatel saada osa siseturu korraliku toimimisega kaasnevast majanduslikust kasust;
- L. arvestades, et ühenduse õigusaktide mõjus ülevõtmine ja rakendamine aitab suurendada vastastikust usaldust valitsuste, kodanike ning ettevõtete vahel;
- M. arvestades, et Lissaboni strateegia keskne eesmärk on ehitada aastaks 2010 üles maailma kõige dünaamilisem ja konkurentsivõimelisem teadmispõhine majandus, luua rohkem ja paremaid töökohti ning tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ja keskkonnakaitse kõrget taset;
- 1. on veendunud, et uue laienenud Euroopa turu täieliku potentsiaali rakendamiseks tuleb kõik veel ülevõtmata ja rakendamata siseturu direktiivid võtta üle ja rakendada nõnda, et eemaldada kiiresti senini püsivad takistused kaupade, isikute, teenuste ja kapitali liikumise eest;
- 2. soovib uutel liikmesriikidel töötada välja rakendusstrateegiaid, mis võimaldaksid ühenduse õigusakte mõjusalt rakendada ning parandada tarbijate, tootjate, kaupmeeste ja kohtute teadlikkust uute õigusaktide kohta;

3. nõuab tungivalt, et Euroopa Ülemkogu istungjärgudel soovitatud 1,5protsendilist eesmärki direktiivide ülevõtmise puudujääkide osas võtaksid tõsiselt kõik liikmesriigid ja et seda toetaks iga liikmesriigi tugev poliitiline tahe võtta veel ülevõtmata direktiivid üle kindlaks kuupäevaks;
4. soovitab, et siseturu direktiivide õigeaegsele ülevõtmisele ja tõhusale rakendamisele lisaks peaksid liikmesriigid viima läbi nende olemasoleva seadusandluse ülevaatamise, et määrata kindlaks nende vastavus ELi eeskirjadele aitamaks kaasa turutakistuste kõrvaldamise protsessile ja avades siseturu konkurentsile;
5. tervitab asjaolu, et uued liikmesriigid on oma seadusandluses rakendanud vastastikuse tunnustamise põhimõtet ja, veelgi enam, et mõned liikmesriigid on võtnud vastu ka horisontaalse vastastikuse tunnustamise klausli, mis automaatselt tunnustab seda põhimõtet veel ühtlustamata valdkondades, aga taaskinnitab vajadust liikuda vertikaalse harmoniseerimise kui siseturu peamise eesmärgi suunas;
6. tunnustab eriti paljusid uusi liikmesriike nende tegevuse eest Euroopa tootestandardite vastuvõtmisel, mida tehti paljudel juhtudel tublisti enne vanu liikmesriike;
7. kutsub uute liikmesriikide ametiasutusi üles suurendama ja parandama oma haldussuutlikkust, et niiviisi vähendada lünka ühenduse õigusaktide formaalse vastavuse ja tegeliku rakendamise vahel;
8. teeb ettepaneku, et Lissaboni strateegiaga seatud eesmärkide saavutamiseks peaksid uued liikmesriigid suurendama oma teadusuuringute- ja arendusalaseid investeeringuid, mis on käesoleval ajal tublisti allpool ELi keskmist, edendama paremaid kontakte uurimisasutuste ja ettevõtete vahel ning arendama välja tõhusamad haridus- ja koolitussüsteemid, et niiviisi parandada tööjõuturu kvaliteeti, võttes arvesse äsjaavaldatud raportis "Vastamisi väljakutsega: Lissaboni kasvu- ja tööhõivestrateegia" antud soovitusi;
9. märgib intellektuaalomandi tõhusa reguleerimise tähtsust, et ergutada innovatsiooni ja kasutada uusi ideid ärieesmärgil ning arendada loovat sisu *off-line* ja *on-line* keskkonnas; innustab uusi liikmesriike tagama, et patendi ja autoriõiguse kaitse süsteemid toimiksid tõhusalt ja võltsimis- ja piraatlusvastaseid meetmeid rahastataks piisavalt;
10. kutsub intellektuaalomandi kaitse tagamise äärmise olulisuse tõttu digitaaltehnoloogiat puudutavate leiutiste osas nõukogu üles tegema tihedamat koostööd Euroopa Parlamendiga uute patendimeetmete heakskiitmisel, mis näevad ette tehniliste leiutiste patentsuse kindla raamistiku selles valdkonnas;
11. kutsub uute liikmesriikide riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi üles arendama välja paindlik ja dünaamiline tööturg, et niiviisi suurendada tööhõivet erasektoris ning lahendada struktuurse tööpuuduse ja piirkondliku erinevuste probleemid;
12. märgib tõhusa kutsekvalifikatsioonide süsteemi rajamise ja vastastikuselt tunnustatud standardite määratlemise edendamise tähtsust; teeb ettepaneku, et komisjon võiks ette

näha eraldi vahendid kutseorganite arendamise abistamiseks liikmesriikides, et ergutada kõrgkvalifitseeritud tööjõu arendamist;

13. rõhutab siseturu rajamise lõpuleviimise tähtsust, et niiviisi vähendada sotsiaalseid ja piirkondlikke erinevusi uutes liikmesriikides;
14. märgib dünaamilise teenusteturu tähtsust töökohtade loomisel ja uute ettevõtjate rajamisel; rõhutab teenuste siseturu direktiivi ettepaneku suurt tähtsust uute liikmesriikide majandustele; siiski arvab, et antud eesmärk tuleb saavutada piiramata sotsiaalset ühtekuuluvust liidus ja Euroopa tarbijate kõrgetasemelist kaitset;
15. nõuab tungivalt uute liikmesriikide riiklikelt, piirkondlikelt ja kohalikelt ametiasutustelt, et nad parandaksid ja laiendaksid oma ülesandeid ELi ja siseturu toimimise ning õigusaktidega seonduva teabe levitamisel; peab oluliseks, et avalikkus saaks teavet ja juhendamist tarbija õiguste alal ja siseturul töötamise ja enesekehtestamise võimaluste alal;
16. kutsub uusi liikmesriike üles tagama, et kohtuvälise lahendi saavutamise vahendid ja probleemi lahendamise vahendid, nagu SOLVIT¹, saaksid piisava finantstoetuse arenduseks ning toimimiseks, et kindlustada Euroopa kodanikud ja ettevõtjad vahenditega lahendamaks probleeme, millega nad võivad kokku pörkuda siseturu arenemise käigus;
17. tervitab komisjoni 20. oktoobril 2004. aastal algatatud rikkumiserimenetlust uute liikmesriikide vastu, kes ei olnud võtnud üle kõnealuseid direktiive tähtaegselt 1. maiks 2004;
18. on veendunud, et ühenduse õigustiku lihtsamaks ülevõtmiseks tuleb ülevõtmise hetkeseisust teavitada sagedamini. Teavet peaks värskendama *Internal Market Scoreboard* ja selle toodud andmeid kasutatakse musta nimekirja koostamisel kõikidest liikmesriikidest, kes on jäänud ülevõtmisprotsessis tagaajaja ossa;
19. on seisukohal, et komisjon peaks alustama kehtivate ühenduse õigusaktide ümbertöötamist, et muuta need lihtsamateks. See aitaks suuresti kaasa ülevõtmis- ja rakendamisprotsessile, edendaks veelgi ühendusesisest liikumist ja kaubandust ning tugevdaks Euroopa majanduskasvu;
20. märgib lihtsa ja mõjusa regulatiivse kliima tähtsust, et vähendada ärikulusid ja suurendada võimalikult vastavust; innustab uusi liikmesriike võtma siseturu õigustiku üle võimalikult lihtsal viisil. Teeb ettepaneku, et uued liikmesriigid toetaksid aktiivselt komisjoni parema õigusloome programme, andes oma teadmised kehtiva õigustiku keerulisusest edasi nüüd, mil need on veel värskest meelest;

¹ SOLVIT on probleemide lahendamise vabatahtlik *on-line*-võrgustik, mille kaudu teevad ELi liikmesriigid koostööd probleemide lahendamisel; seda ilma kohtumenetlusalaste probleemideta, mille põhjuseks on siseturgu puudutavate õigusaktide ebaõige rakendamine liikmesriikide avaliku võimu asutuste poolt. Igas ELi liikmesriigis on SOLVIT-keskus. SOLVIT-keskused võivad abistada kodanikelt ja ettevõtjatelt saadud kaebuste lahendamisel. Nad on riikide haldusaparaadi osaks ja on nähtud ette tegelike lahendite leidmiseks probleemidele kümne nädala jooksul.

21. teeb ettepaneku, et *Scoreboard*'i uuendatakse Euroopa Ülemkogu tasemel ja seda tunnustatakse poliitilisel tasandil peamise pidepunktina ülevõtmise hetkeseisu kohta;
22. on arvamisel, et Euroopa Parlament peaks mängima proaktiivsemat rolli olukorra jälgimisel ja surve avaldamisel liikmesriikidele direktiivide ülevõtmiseks;
23. tuletab meelde oma lubadust mõjutada vajaduse korral asjakohaselt ja aktiivselt Lissaboni agenda ümberorienteerumist, samas säilitades tasakaalu Lissaboni ja Göteborgi protsessi majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõõdme vahel, et välja arendada ambitsioonikas säästva arengu strateegia;
24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide valitsustele.